

## АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ ЗОВНІШНІХ СУБ'ЄКТІВ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЮ АНТИКОРУПЦІЙНИХ ОБМЕЖЕНЬ

ЛУПУ Адріан Корнелович - адвокат

DOI:10.32782/EP.2020.1.31

У статті досліджено особливості адміністративно-правового регулювання діяльності зовнішніх суб'єктів із забезпечення та контролю за дотриманням антикорупційних обмежень.

Загалом квінтесенція антикорупційного правового регулювання ґрунтується на двоплощинній системі суб'єктів, а саме, суб'єкти на яких поширюється дія антикорупційних вимог (заборон) та суб'єктів, уповноважених на реалізацію антикорупційної політики. Специфіка застосування процедур контролю зовнішніми суб'єктами полягає у тому, що як перша, так і друга група учасників відносин є особами, наділеними владними повноваженнями. Суб'єкти зовнішнього контролю підпадають під дотримання антикорупційних обмежень. В останньому випадку пошук механізмів зовнішнього незалежного контролю є складним завданням не тільки для України, а й розвинених європейських країн.

Узагальнюється, що дотримання антикорупційних обмежень є невід'ємним елементом протидії корупції. Правовим засобом та гарантією, що забезпечує своєчасність, повноту та правильність (якість) виконання обов'язку є контроль. У процесі контролю не тільки виявляються фактори та чинники, які обумовили невиконання антикорупційних обмежень, а й встановлюються правові підстави для застосування відповідальності.

Контроль антикорупційних обмежень зовнішніми суб'єктами реалізується спеціально-уповноваженими суб'єктами поза межами відомчої діяльності, що користується рядом переваг: незалежність, неупередженість, від-

сутність конфлікту інтересів при проведенні контрольних процедур; високий фаховий рівень підготовки суб'єктів, уповноважених на виявлення та врегулювання антикорупційних обмежень; наявність спеціального закону, яким встановлюються процедури антикорупційного контролю; високий рівень прозорості, підзвітності громадському суспільству, завдяки чому можливо оцінити їхню роботу.

В аспекті контролю за дотриманням антикорупційних обмежень органами поліції необхідно відмітити наступні види: кримінально-процесуальний – реалізація повноважень з розслідування кримінальних правопорушень, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування; адміністративно-юрисдикційний – складання протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Доцільно виокремити наступні форми судового контролю по дотриманню антикорупційних обмежень: встановлення справедливої міри цивільної конфіскації майна, яке стало результатом недотримання антикорупційних обмежень та вчинення корупційних правопорушень; зобов'язання вчинення певних дій або утримання від їх вчинення задля відновлення охоронюваних державних та суспільних інтересів.

Ключові слова: запобігання корупції, адміністративно-правове регулювання протидії корупції, антикорупційні обмеження, антикорупційний контроль, конфлікт інтересів, адміністративні корупційні правопорушення.

**Актуальність теми**

У слід за розвитком антикорупційної системи відбувається покрокове удосконалення антикорупційного законодавства. Натомість практична реалізація положень та норм подекуди викликає труднощі правореалізаційного механізму. Теоретичний аналіз та узагальнення діяльності суб'єктів антикорупційної роботи спрямоване на виявлення проблемних питань реалізації антикорупційної компетенції, оптимізацію процедур взаємодії та застосування відповідальності при недотриманні антикорупційних обмежень.

Як відомо квінтесенція антикорупційного правового регулювання ґрунтується на *дволощинній* системі суб'єктів, а саме: суб'єкти, на яких поширюється дія антикорупційних вимог (заборон) та суб'єкти, уповноважені на реалізацію антикорупційної політики.

Специфіка застосування процедур контролю зовнішніми суб'єктами полягає у тому, що як перша, так і друга група учасників відносин є *особами, наділеними владними повноваженнями*. Навіть більше того, суб'єкти зовнішнього контролю підпадають під дотримання антикорупційних обмежень. В останньому випадку пошук механізмів зовнішнього незалежного контролю є складним завданням не тільки для України, а й розвинених європейських країн.

**Постановка проблеми**

Закон України «Про запобігання корупції» пропонує чітку класифікацію лише осіб, зобов'язаних дотримуватись антикорупційних обмежень визначивши їх перелік у статті 3. Натомість, загальної структури суб'єктів превентивного антикорупційного механізму у Законі не розкрито. Статтею 1 Закону України «Про запобігання корупції» визначено лиш термін «*спеціально уповноважені суб'єкти у сфері протидії корупції*» шляхом деталізації суб'єктів на органи прокуратури, Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Національного агентства з питань запобігання корупції. З цього приводу, у правовій літературі наводиться обґрунтована критика щодо функціональної доцільності та зміс-

тової коректності такого терміну в спеціальному антикорупційному законодавстві. Зокрема, щодо переліку, то не охопленими, наприклад, залишились органи Державного бюро розслідувань. Так, О.О. Храпенко [15], Є.Д. Скулиш [13] обґрунтовують про антикорупційне призначення та місію Державного бюро розслідувань України. Окрім цього, законодавець не надає узагальнення щодо переліку суб'єктів державної антикорупційної політики, виокремлюючи тільки самостійну групу. Отже, на основі вищевикладеного стає очевидним те, що проблема класифікації та визначення концепції суб'єктів антикорупційної протидії існує в національному праві на найвищому законодавчому рівні. Відсутність чіткої структури антикорупційних органів породжує низку проблем у сфері контролю за дотриманням антикорупційних обмежень.

**Мета дослідження** – провести аналіз та запропонувати систематизацію суб'єктів, уповноважених на реалізацію діяльності із контролю за дотриманням антикорупційних обмежень.

**Виклад основного матеріалу**

Контроль та моніторинг за виконанням положень антикорупційного законодавства є особливою міжгалузєвою процедурою, що охоплюється не тільки адміністративно-правовими, а й кримінально-процесуальними, етичними нормами, процедурними положеннями спеціальних законів тощо. Досягнення завдань контролю є складним процесом.

Разом з цим, правова природа антикорупційного контролю не ізольована сферою правового регулювання. Виходячи із загального теоретичного уявлення про контрольні механізми, вчені-правники, як правило, виокремлюють різноманітні класифікації контролю у праві за *суб'єктом*. Серед них найбільш поширений *внутрішній* та *зовнішній* контроль. Якщо внутрішній контроль є прерогативою спеціально утворених суб'єктів, які діють в межах штату органу, інституції, то *зовнішній* контроль реалізується спеціально-уповноваженими суб'єктами поза межами відомчої діяльності, в чому ко-

ристуються рядом переваг: незалежність, неупередженість, відсутність конфлікту інтересів при проведенні контрольних процедур; високий фаховий рівень підготовки суб'єктів, уповноважених на виявлення та врегулювання антикорупційних обмежень; наявність спеціального закону, яким встановлюються процедури антикорупційного контролю; високий рівень прозорості, підзвітності громадському суспільству, завдяки чому можливо оцінити їхню роботу.

Національне агентство України із запобігання корупції (далі – НАЗК) – є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, який забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику [8] та, водночас, є суб'єктом зовнішнього контролю за дотриманням антикорупційних обмежень. Повноваження НАЗК загалом належать до антикорупційних, частина з яких стосується реалізації контрольної-моніторингової політики дотримання обмежень та встановлена у ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції». Серед них доцільно виокремити наступні.

По-перше, контроль за виконанням актів законодавства з питань етичної поведінки, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у діяльності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та прирівняних до них осіб (п. 6 ч. 1 ст. 11 Закону). У випадках виявлення порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів Національне агентство має право: вносити приписи про порушення вимог законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, інших вимог та обмежень, передбачених Законом України «Про запобігання корупції»; вносити керівнику відповідного органу, підприємства, установи, організації припис щодо усунення порушень законодавства, проведення службового розслідування, притягнення винної особи до встановленої законом відповідальності; складати протоколи про вчинення відповідних адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією [3]. За результатами реалізації зазначених контрольних повноважень НАЗК у 2019 році складено та на-

правлено в установленому порядку до суду 515 протоколів про адміністративні правопорушення [3].

По-друге, контроль та перевірка декларацій суб'єктів декларування, зберігання та оприлюднення таких декларацій, проведення моніторингу способу життя суб'єктів декларування (п. 8 ч. 1 ст. 11 Закону) – це система процедур, що реалізується у наступних формах: контроль своєчасності подання; контроль правильності та повноти заповнення; логічний та арифметичний контроль [8]. Зазначені форми контролю деталізовані в Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженому Наказом НАЗК від 15.04.2020 № 144/20 [10].

Втім, 27 жовтня 2020 року зазначені види контрольних повноважень НАЗК, які, в тому числі, слугували інструментом дотримання антикорупційних обмежень, Конституційним Судом України визнано такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційним), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 13-р/2020. Зокрема, у зазначеному Рішенні КСУ вважає, що системно-функціональний аналіз повноважень та прав НАЗК дає підстави стверджувати про наділення його контрольними функціями, що мають прямий і безпосередній вплив на судову гілку влади, зокрема на суддів системи судоустрою та суддів Конституційного Суду України при виконанні (здійсненні) функції правосуддя або конституційного контролю [12]. Наближаючись до критики даного твердження, з цих мотивів незрозумілим видається констатування невідповідності Конституції України реалізації контрольних повноважень НАЗК щодо *інших спеціальних суб'єктів*. У них наявний обов'язок дотримання антикорупційних обмежень, але щодо них принцип незалежності судової гілки влади (незважаючи на всю абсурдність його співставлення із дотриманням суддями антикорупційного законодавства) немає ніякого відношення. Тому такі слід розраховувати, що для збереження інституційної спроможності держави у протидії корупції, контрольні повноваження НАЗК будуть від-

новлені у тому чи іншому обсязі та способах реалізації.

Відповідно до ст. 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення НАЗК уповноважене складати протоколи за скоєння правопорушень, адміністративна відповідальність за які встановлена статтями 172<sup>-4</sup> - 172<sup>-9</sup> (в частині правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище [5]).

*Органи прокуратури* є наступним суб'єктом контролю за дотриманням антикорупційних обмежень. Незважаючи на відмінне уявлення про те, що органи прокуратури – це наглядовий орган державної влади, який не належить до будь-якої гілки, більшість вчених правників відводять йому роль контрольного органу, який забезпечує повноцінне функціонування державної моделі стримувань та противаг [4, с. 46]. На наш погляд, це обумовлено тим, що органам прокуратури властивий особливий інструмент балансування у демократичному суспільстві, що полягає у захисті прав та свобод від свавілля влади та підтримання обвинувачення щодо дій, які спрямовані на посягання суспільного, державного ладу. Саме тому, контроль в діяльності прокуратури необхідно розуміти у широкому сенсі як засіб пошуку необхідного паритету меж втручання держави у забезпеченні прав та свобод громадян в даному контексті від корупційного впливу.

Оскільки антикорупційна реформа 2014-2015 років не обійшла стороною і систему прокуратури, правоохоронний вплив на антикорупційні відносини доцільно диференціювати на *загальний та спеціальний* антикорупційний. Антикорупційний контроль правоохоронної природи здійснюється органами прокуратури загалом, а спеціальний Спеціалізованою антикорупційною прокуратурою (далі – САП) у справах, досудове розслідування кримінальних правопорушень щодо яких здійснює Національне антикорупційне бюро України. Вандін Є.В. стверджує, що функціональне навантаження САП базується на поєднанні спеціальних завдань прокуратури України зі загальними повноваженнями, визначе-

ними антикорупційним законодавством та законодавством про органи прокуратури [1, с. 11].

Реалізація повноважень органами САП безпосередньо стосується завдань по контролю за дотриманням антикорупційних обмежень у відносинах, які виникли в кримінально-правовій площині. Серед них можна виокремити: запобігання затягування розслідування фактів скоєння кримінальних правопорушень шляхом забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування; недопущення перевищення правоохоронних повноважень при документуванні злочинної діяльності органами Національного антикорупційного бюро України шляхом застосування належної правової процедури до кожного учасника кримінального провадження та запобігання незаконному притягненню особи до кримінальної відповідальності та необґрунтованому застосуванню до неї заходів процесуального примусу; забезпечення невідворотності відповідальності за недотримання антикорупційних обмежень, які спричинили настання шкідливих та небезпечних наслідків для суспільства шляхом оскарження незаконних судових рішень на стадії досудового розслідування і судового розгляду; представництво інтересів держави у справах, пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями [9].

Визнання неконституційним здійснення правоохоронного контролю щодо декларування недостовірної інформації (кримінальна відповідальність за яке передбачалась ст.366<sup>-1</sup> КК України), як вищої міри покарання за недотримання антикорупційного обмеження, встановленого Розділом 45 Закону України «Про запобігання корупції» позбавляє повноваження як органів прокуратури, так і низки інших правоохоронних органів, підслідність щодо яких встановлена в ст. 216 Кримінального процесуального кодексу України. Натомість протоколи у справах про адміністративні правопорушення, органи прокуратури мають право складати у правопорушеннях, відповідальність за які встановлена у статтях 172<sup>-4</sup> - 172<sup>-20</sup> Кодексу України про адміністративні правопорушення [5].

Органи поліції відповідно до ст. 1 Закону України «Про Національну поліцію» являють собою центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку [11].

Віднесення поліції як суб'єкта зовнішнього контролю за дотриманням антикорупційного законодавства встановлено в Законі України «Про запобігання корупції», чим закріплено за ними антикорупційний статус. Втім, як і в пояснювальній записці до Закону України «Про запобігання корупції», так і в науковій літературі фактично відсутнє обґрунтування антикорупційного призначення органів Національної поліції України як спеціально уповноваженого суб'єкта протидії. З цього приводу контраргументованою виглядає позиція Л. Жуковської, що на законодавчому рівні жодних конкретизованих повноважень органів поліції як спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції не виокремлено [2, с. 83]. Порівнюючи визначення повноважень органів поліції та органів прокуратури, Л. Жуковська, зауважує, що в Законі України «Про Національну поліцію» не визначено підрозділів, на які може бути покладено спеціальні повноваження у сфері протидії корупції [2, с. 83]. Це, фактично, не передбачає спеціального функціонального призначення для органів поліції як зовнішнього суб'єкта протидії корупції.

Тому, виходячи із повноважень органів поліції, які встановлені в Розділі IV Закону України «Про Національну поліцію» необхідно відмітити такі аспекти антикорупційного контролю за обмеженнями: по-перше, здійснення загальних повноважень з розслідування кримінальних правопорушень, крім тих, які віднесені до підслідності інших органів досудового розслідування; по-друге, складання протоколів про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Повноваження щодо розгляду справ про адміністративні корупційні правопорушення згідно зі ст. 222 КУпАП не надано органам поліції. Натомість, уповноважені особи органів Національної поліції мають право складати протоколи у справах про ад-

міністративні корупційні правопорушення, відповідальність за які передбачена статтями 172-<sup>4</sup> – 172-<sup>9</sup> (за винятком правопорушень, вчинених службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище) та 172-<sup>9-1</sup>, 172-<sup>9-2</sup> КУпАП [5].

Також необхідно відмітити, що органи поліції є суб'єктами, які уповноважені на проведення спеціальної перевірки щодо відомостей про притягнення особи до кримінальної відповідальності, наявності судимості, її зняття, погашення (п. 1 ч. 4 ст. 57 Закону України «Про Національну поліцію»). Спеціальна перевірка виступає, свого роду, додатковим засобом антикорупційного контролю, який дає можливість виявити наявності судимості, її зняття, погашення, в тому числі за корупційні правопорушення (злочини).

Отже, враховуючи той факт, що органи поліції Міністерства внутрішніх справ не реалізують спеціальних повноважень по врегулюванню антикорупційних обмежень, наразі їх не можна віднести до спеціально уповноважених зовнішніх суб'єктів. Натомість, органам поліції належить домінуюча юрисдикція щодо реалізації контрольних повноважень при складанні протоколів у справах про адміністративні корупційні правопорушення, чим їх не можливо позбавити обов'язкової антикорупційної участі.

*Судовий контроль* слід розглядати як невід'ємний елемент антикорупційного механізму. Виходячи із соціально-політичного, правозастосовного, правовідновлювального призначення судів, сфера антикорупційних обмежень не позбавлена їх участі. В аспекті антикорупційного права, функціонування судів необхідно розуміти як діяльність спеціальноуповноважених суб'єктів при розгляді справ у антикорупційних відносинах, у яких наявний спір щодо дотримання/недотримання встановлених державою антикорупційних обмежень.

Звертаючись до теоретичної думки, слід відмітити обмежене бачення деяких авторів, що звужено тлумачать зміст судового контролю у ракурсі пост контролю за виконанням прийнятого рішення за наслідком розгляду спору [14, с. 266]. В широкому розумінні су-

довий контроль не охоплюється ні межами процедур розгляду справи, ні виконавчого провадження, а діє як вищий інструмент справедливості, забезпечуючи стабільність правової системи.

Доцільно виокремити форми судового контролю як інструмента захисту прав та свобод людини у відносинах антикорупційного спрямування: законність прийняття управлінського рішення, яким застосовано антикорупційні обмеження, його відповідність нормам матеріального права; дотримання процедур уповноваженими органами при реалізації ними правоохоронної чи праворегуляторної функції до спеціальних суб'єктів, обтяжених антикорупційними обмеженнями.

Разом з цим, помилковим вважаємо позицію науковців, які надто гіперболізують функцію судового захисту внаслідок реалізації контрольних повноважень. Більшою мірою, претензія на захисне призначення судового контролю притаманна адміністративним судам, які контролюють законність дій суб'єктів виконавчої влади при застосуванні відповідальності, наприклад, за недотримання антикорупційних обмежень.

Натомість, завданням суду як арбітра у вирішенні конфліктів у відносинах, пов'язаних з корупцією, є не тільки захист прав та свобод учасників відносин, але й забезпечення публічного інтересу держави як потерпілої сторони від цього соціально небезпечного явища. В цьому таки питанні, судовий контроль здійснюється і проти волі осіб як засіб забезпечення публічного інтересу. Тому можна виокремити наступні форми судового контролю по дотриманню антикорупційних обмежень: встановлення справедливої міри конфіскації майна, яке стало результатом недотримання антикорупційних обмежень та вчинення корупційних правопорушень; зобов'язання вчинення певних дій або утримання від їх вчинення задля відновлення охоронюваних державних та суспільних інтересів.

Суди загальної юрисдикції, а саме, судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені 172<sup>-4</sup> - 172<sup>-9</sup> [5].

Згідно зі ст. 33-1 Кримінального процесуального кодексу України, Вищому антикорупційному суду (далі – ВАС) підсудні кримінальні провадження стосовно корупційних кримінальних правопорушень, передбачених в примітці статті 45 КК України, ст. 206<sup>2</sup>, 209, 211, 366-1 Кримінального кодексу України, якщо наявна хоча б одна з умов, передбачених пунктами 1-3 частини п'ятої ст. 216 КПК України [6].

ВАС України є спеціальним суб'єктом, повноваження якого, в тому числі, охоплюються дотриманням прав, свобод та інтересів осіб у таких кримінальних провадженнях у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави в порядку цивільного судочинства [7].

Отже, доцільно виокремити наступну структуру суб'єктів зовнішнього контролю за дотриманням антикорупційних обмежень:

- *спеціалізований або регуляторний контроль* – Національне агентство України із запобігання корупції, як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, що забезпечує формування та реалізує державну антикорупційну політику;

- *правоохоронний контроль*: (1) спеціальний, який реалізують Спеціалізована антикорупційна прокуратура та Національне антикорупційне бюро; (2) загальний, який здійснюють органи Національної поліції, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, органи прокуратури (окрім Спеціалізованої антикорупційної прокуратури);

- *судовий контроль*: (1) судами загальної юрисдикції – у адміністративних та кримінальних справах (в умовах неконституційності невиконання вимог фінансового моніторингу як кримінального правопорушення контроль антикорупційних обмежень не діє), дисциплінарних провадженнях; (2) судом конституційної юрисдикції (Конституційним Судом України) щодо конституційності положень антикорупційних обмежень, а саме, на предмет відповідності Конституції України. Напевно, більшість вчених, до недавнього часу не помічала б роль Конституційного Суду України в антикорупційних відносинах. Рішення КСУ від

27 жовтня 2020 року № 13-р/2020 є дійсно резонансним, втім його результати мають інституційний вплив на здійснення контролю за антикорупційними обмеженнями; (3) Вищим антикорупційним судом (ВАС), який здійснює спеціальний антикорупційний судовий контроль відповідно до визначених законом засад та процедур судочинства для захисту особи, суспільства та держави від корупційних і пов'язаних із ними кримінальними правопорушеннями у справах, які підслідні Національному антикорупційному бюро України.

### **Література**

1. Вандін Є.В. Організаційно-правові засади діяльності Спеціалізованої антикорупційної прокуратури України. – автореф. на дис. канд. юрид. наук за спеціальністю 12.00.10 – судознавство; прокуратура та адвокатура. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2017. – 20 с.
2. Жуковська Л. Повноваження спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції в Україні / Людмила Жуковська // Підприємництво, госп-во і право. – 2018. – № 11. — С. 81-85.
3. Звіт про діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції за 2019 рік // Національне агентство з питань запобігання корупції, 15 квітня 2020 року. – [URL] : <https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Zvit-NAZK-za-2019-rik-15.04.2020.pdf>
4. Клочко, І.О. Органи прокуратури України в системі суб'єктів протидії корупції: адміністративно-правовий аспект [Текст]: дисертація ... канд. юрид. наук, спец.: 12.00.07 - адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / І.О. Клочко; наук. кер. О.М. Музичук. - Суми: Сумський державний університет, 2018. - 227 с.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс України; Закон, Кодекс від 07.12.1984 № 8073-X // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/80732-10>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Кодекс України; Закон, Ко-

декс від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4651-17>

7. Про Вищий антикорупційний суд : Закон України від 07.06.2018 № 2447-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2447-19>

8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>

9. Про затвердження Положення про Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру Офісу Генерального прокурора : Наказ; Офіс Генерального прокурора від 05.03.2020 № 125 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v0125905-20>

10. Про затвердження Порядку проведення контролю та повної перевірки декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування : Наказ; НА запобігання корупції від 15.04.2020 № 144/20 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0362-20>

11. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/580-19>

12. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України „Про запобігання корупції“, Кримінального кодексу України : Рішення Конституційного суду України від 27.10.2020 № 13-р/2020 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v013p710-20>

13. Скулиш, Є. Д. Проблемні питання створення Державного бюро розслідувань / Є. Д Скулиш // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - №2, (2013). – [URL]: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?C2](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C2)

1COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE\_FILE\_DOWNLOAD=1&Image\_file\_name=PDF/boz\_2013\_2\_10.pdf.

14. Фокіна А. О. Удосконалення форм судового контролю в адміністративному судочинстві. – Часопис Київського університету права №2. – 2019 С.: 262-266. – [URL]: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE\\_FILE\\_DOWNLOAD=1&Image\\_file\\_name=PDF/Chkur\\_2019\\_2\\_47.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Chkur_2019_2_47.pdf)

15. Храпенко О. О. Роль Державного бюро розслідувань серед інших правоохоронних органів України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Державне бюро розслідувань: досвід становлення» (21 червня 2019 р., м. Одеса) / редкол.: Г. О. Ульянова (голова) [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2019. – 476 с. – [URL]: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11767/dbr2.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

#### **LEGAL BASES OF EXTERIOR ANTI-CORRUPTION AUTHORITIES ELIMINATION OF ANTI-CORRUPTION RESTRICTIONS**

In this article is examined the features of legal regulation of external entities to ensure and control compliance with anti-corruption restrictions.

The essence of anti-corruption legal regulation is based on a two-dimensional system of subjects, namely, subjects subject to anti-corruption requirements (prohibitions) and subjects authorized to implement anti-corruption policy. The specificity of the application of control procedures by external entities is that both the first and the second group of participants in the relationship are persons endowed with power. In the case, finding mechanisms for external independent control is a difficult task not only for Ukraine but also for developed European countries.

It is concluded that compliance with anti-corruption restrictions is an integral part of the fight against corruption. The legal means and guarantee that ensures the timeliness, completeness and correctness (quality) of the duty is control. The control process not only identifies the factors and factors that led to non-compliance with anti-corruption restrictions, but also establishes the legal basis for the application of liability.

Control of anti-corruption restrictions by external entities is implemented by specially authorized entities outside the departmental activities, which enjoys a number of advantages: independence, impartiality, absence of conflict of interest in conducting control procedures; high professional level of training of entities authorized to identify and resolve anti-corruption restrictions; the existence of a special law establishing anti-corruption control procedures; a high level of transparency and accountability to civil society, making it possible to evaluate their work.

Compliance with anti-corruption restrictions by the police are following next types: criminal procedure - the exercise of powers to investigate criminal offenses, except those that fall under the jurisdiction of other bodies of pre-trial investigation; administrative-jurisdictional - drawing up reports on administrative offenses related to corruption.

It is expedient to define the following forms of judicial control over the observance of anti-corruption restrictions: to establishment of a fair measure of civil confiscation of property, which resulted from non-compliance with anti-corruption restrictions and commission of corruption offenses; to oblige to take certain actions or to refrain from taking them in order to restore the protected state and public interests.

*Key words: prevention of corruption, administrative and legal regulation of anti-corruption, anti-corruption restrictions, anti-corruption control, conflict of interests, administrative corruption offenses.*